1851. N°

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 19 MAART.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 18 Maart.

Onder de verzoekschriften waarover ll. Vrijdag in de Tweede Kamer verslag is uitgebragt, was er een van 35 leden der Maatschappij van Landbouw te Zoetermeer, Zegwaard c. a., met klagten over gemis van uitwatering, door de droogmaking van het Haarlemmermeer, en verzoek om enquête: 1°. omtrent het malen boven het bepaalde peil; 2°. omtrent de gevolgen der droogmaking; 3°. omtrent de handelingen der polderbesturen. De commissie stelt voor, nederlegging ter Griffie, en verzending van een afschrift aan den Minister van Binnenl. Zaken. — De Heer Wintgens wenscht, dat de Kamer bepale of eene enquête zal plaats hebben, of niet. — De Heer van der Linden ondersteunt het voorstel der Commissie. Hij gelooft, dat de toedragt der zaak in het adres wat al te treurig is geschetst. Hij erkent echter de bezwaren, uit de verkleining van Rhijnlands boezem voortspruitende, en is van oordeel, dat het vragen van inlichtingen het beste middel is, om op de hoogte der zaak te komen. — De Heer Mackay is van ditzelfde gevoelen. — De Heer Gevers merkt aan, dat de toestand niet zoo erg is, als door de adressanten wordt opgegeven. Hij verdedigt voorts de commissie voor de droogmaking van het genoemde Meer tegen het in 't adres voorkomende verwijt, dat zij niets zou hebben aangewend, om het geschil op te ruimen. Hij schetst den voormaligen en den tegenwoordigen toestand van Rhijnlands uitwatering, en doet opmerken, dat het bijzonder belang voor het algemeen moet wijken, en dat het doel der droogmaking minder is landaanwinning, dan beveiliging der omliggende steden tegen overstroomingen, welke de noodlottigste gevolgen zouden kunnen hebben. Hij bestrijdt de meening, dat de commissie niets zou hebben gedaan tot handhaving van het bestaande contract. Voor 't overige verzet hij zich niet tegen eene enquête. — Ten slotte wordt overeenkomstig het voorstel der commissie besloten.

Bij gelegenheid der behandeling van genoemd verzoekschrift, laten wij hier eerst volgen een berigt uit het *Handelsbl.* van den 8sten dezer meldende dat onlangs de Heer Dijkgraaf van Rhijnland, Mr. I. J. van Hees van Berkel, in eene vergadering van HH. Hoogheemraden en Hoofd-Ingelanden een voorstel heeft gedaan, om, vermits in December en Januarij jongstl. gedurende 13 dagen achtereen, tot aanmerkelijk nadeel der Ingelanden, en tegen de letter der overeenkomst met de Meer-Commissie in 1847, welke bepaalde dat de Meer-Commissie zoude zorgen, dat de boezem van Rhijnland geenen hoogeren stand dan 35 duim onder Amst. peil bekwam, *die boezem boven dat peil, soms tot 16½ duim, heeft gestaan;* de vergadering hem zoude magtigen om bij overtreding, ter beveiliging van Rhijnlands Ingelanden, al die regtsmiddelen dadelijk te doen aanwenden, ten name van het Hoogheemraadschap, welke tot uitvoering en nakoming der overeenkomst zouden kunnen strekken, over welk voorstel in een volgende vergadering zou worden beslist.

En nu deelen wij verder hoofdzakelijk mede, een belangrijk in de *N. Rott. Cour.* ingezonden stuk over het Haarlemmermeer:

Eene zoo gewigtige onderneming als de droogmaking van het Haarlemmermeer, wekt in hooge mate de belangstelling van het geheele publiek. Eene uitvoerige en juiste beschrijving van al wat met de groote onderneming in verband staat, kan veel nut stichten.

Bestond thans zoodanig werk, zoo waren de verstandigen in staat gesteld te antwoorden op vele onjuiste onderstellingen, die alleen in angstvalligheid of onkunde grond vinden.

Tot geruststelling der belanghebbenden kan het nuttig worden geacht de hoofdbedenkingen, die sedert het begin der onderneming het meest ter sprake zijn gebragt, te onderzoeken. Daartoe behoort:

1. De verkleining van den boezem van Rhijnland.

2. De overeenkomst tot regeling der belangen van het Hoogheemraadschap, aangegaan bij de geheele afsluiting van het Haarlemmermeer, en

3. De toestand van Rhijnland in het algemeen, vóór den aanvang van het werk en na de afsluiting van het Meer.

1. Sedert het begin der onderneming heeft de eisch van Rhijnland, tot opheffing van alle bezwaren, die, voor het Hoogheemraadschap, uit het verkleinen van den boezem kunnen voortkomen, de aandacht veelvuldig getrokken. Daarbij wordt echter wel eens uit het oog verloren, op welke wijze die boezem van lieverlede toegenomen is en welke middelen van ontlasting die in vorige tijden gehad heeft.

In den aanvang der zestiende eeuw, dat is ruim honderd jaren nadat de eerste inpoldering der lage landen schijnt te hebben plaats gehad, besloegen de vier kleine meeren te zamen ongeveer 6000 bunders. Op de bekende kaart van Bolstra vindt men deze meeren aangewezen, onder de namen van Haarlemmer-, Leydsche-, Spiering- en Oude Meer. De Rhijnmond bij Katwijk was toen gesloten, en de landen bezuiden den Rhijn, die vroeger ook naar den IJssel uitwaterden, hadden, bij verschillende overeenkomsten met Rhijnland, hunne lozing verkregen naar Spaarndam. Naast de sluizen, aldaar omstreeks 1253 door Rhijnland gebouwd, moest het waterschap van Woerden er, ingevolge eene dier overeenkomsten, in 1363 nog twee andere aanleggen. De sluizen te Halfweg zijn omstreeks denzelfden tijd gesticht, en twintig jaren later die op den IJssel, te Gouda.

De doorgraving bij Katwijk, in 1571 uitgevoerd, doch spoedig daarna weder verstopt, kwam eindelijk in het begin dezer eeuw, ofschoon op eenigzins bekrompen schaal, tot stand, en verleende een nieuwen uitweg aan de wateren van Rhijnlands boezem.

Het Haarlemmermeer was intusschen nagenoeg drie maal zoo groot geworden, en besloeg thans ruim 18,000 bunders, bij genen omtrek van 11 uren gaans. De geheele boezem van Rhijnland wordt gerekend 22,700 bunders oppervlakte te hebben gehad.

Wanneer men nu aanneemt, dat het regt van waterlozing op het Meer zoo oud zij als de instelling van het Hoogheemraadschap, en dus welligt van het begin der dertiende eeuw dagteekent, blijft nog de vraag, hoe groot toen het Meer was, dat 300 jaren later 6,000 bunders besloeg? Zeer waarschijnlijk was de boezem toen kleiner dan de oppervlakte die thans, na de indijking van het Meer, is overgebleven, en 4,900 bunders inhoudt. Mag men nu uit de oorspronkelijk verleende toestemming tot waterlozing op den kleinen boezem, een verkregen regt op den grooteren boezem afleiden, dan staat men Rhijnland den eisch toe op het behoud van het geheele Haarlemmermeer, onverschillig welke uitbreiding dit hadde verkregen, ja al ware half Holland door den plas verslonden.

Reeds vóór dat bij de wet van 1839, de droogmaking is vastgesteld, leverde Rhijnland eene uitvoerige memorie met bezwaren in. Zij trachtte daarin aan te toonen, dat Rhijnlands boezem de krachtige opzetting bij wester stormen zou missen. en daardoor de uitwatering door de sluizen aan het IJ merkelijk zou verminderen. De boezem zoude vijf maal kleiner worden dan hij was; en de verruiming der Katwijksche uitwatering zoude, met de hulp van het stoomgemaal te Spaarndam, onvoldoende zijn om dien kleineren boezem snel genoeg te doen afstroomen.

Het bestuur over de droogmaking meende een gedeelte der eischen als overdreven te moeten beschouwen. Omtrent de stichting van een tweede stoomgemaal als dat van Spaarndam, behield men zich voor nader te beslissen, wanneer de behoefte daaraan duidelijk zou zijn gebleken.

In 1847 bij de geheele afsluiting van het Meer was het wenschelijke gebleken van dit tweede stoomgemaal. De stichting waarvoor de kosten op, bijna twee tonnen gouds geraamd zijn, werd echter door finantiële bezwaren tot nog toe vertraagd. Thans zijn die bezwaren opgeheven, en dat werk zal voortgang hebben.

2. Steeds bezorgd voor de gevolgen der geheele afsluiting van het droog te maken Meer, drong het Hoogheemraadschap van Rhijnland aan op het sluiten eener overeenkomst met het Rijk, welke bepalingen bevat, waarvan een eenzijdige uitleg de schromelijkste gevolgen zou kunnen hebben. Zoo vindt men »dat de commissie het boezemwater in het Meer zal terug laten loopen, door de wachtdeuren of sluizen der werktuigen, of op zoodanige andere wijze, als meest uitvoerbaar wezen zal, waardoor de boezem gedurende de wintermaanden tot op 30 duim onder Amst. peil, en gedurende de zomermaanden tot op 45 duim onder dat peil zal worden teruggebragt."

Men eischt hier van den verkleinden boezem meer dan vroeger van den geheelen waterplas te verwachten was. In de memorie der opzieners van Rhijnland van 1839 vindt men toch voor den gemiddelden stand des boezems, gedurende de maand November 1829, opgegeven te Leyden 27 en te Spaarndam 24 duim onder A. P. De hoogste stand wordt niet genoemd, maar was

dan toch zeker te Spaarndam meer dan 6 duim boven het peil, dat men tegenwoordig niet meent te mogen dulden.

Later is bepaald dat bij de Kaag het peil niet hooger zal mogen zijn dan A. P. — 0 el 35 des winters, A. P. — 0 el 45 in het voor- en najaar, of in April, Mei, September en October; A. P. — 0 el 57 des zomers.

3. Sedert de maand Julij 1848 is het Meer afgesloten en zijn de pompwerktuigen in dienst gesteld. De dagelijksche waarnemingen aan de Kaag leeren dat van dat tijdstip tot heden, of gedurende 2½ jaar, de boezem aldaar 108 malen tot boven het gestelde peil van 0 el 35 onder A. P. is gerezen, dus had men het water ook 108 malen in het Meer moeten doen terugloopen. De commissie van beheer heeft echter begrepen, dat de overeenkomst hier eenige ruimte gaf, voor zeer enkele gevallen, wanneer het blijkt dat, ten gevolge van overmagt, het niet mogelijk geweest is, in weerwil van alle aangewende voorziening, dezen waterstand te behouden.

Het valt in het oog, dat men zich de werking van het stoomgemaal te Spaarndam te gunstig heeft voorgesteld. Nu men de behoefte aan een tweede stoomgemaal gevoelt, zal dit ook gesticht worden. Men moet daarbij niet uit het oog verliezen, welke voordeelen nu reeds uit de afsluiting van het Meer geboren zijn. Sedert het laatst der vorige eeuw moesten ruim drie millioen besteed worden tot verzekering van de oevers van het Meer, en kort voor den aanleg van de dijken der ringvaart, had Rhijnland jaarlijks dertig tot veertig duizend gulden tot behoud der oevers te betalen.

Veelal stelt men den toestand van Rhijnland voor, als in vroegere jaren ongemeen gunstig te zijn geweest, maar zeker is het dat de polders bezuiden den Rhijn van ouds eene minder zekere waterontlasting hadden dan de ten noorden gelegene.

Het valt niet te ontkennen, dat de indijking van het Meer de polders bezuiden den Rhijn een voordeel heeft ontnomen, dat door geene gewone middelen kan worden vergoed; doch zijn die polders thans soms met meer water bezwaard dan vroeger, zoo behoeven zij daarentegen niet te vreezen voor eene herhaling der rampen, waardoor zij in 1836 geteisterd werden, en die, bij het steeds grooter worden van den boezem, van jaar tot jaar moeijelijker waren af te wenden.

De polders langs de Gouwe zijn, zoowel vóór de insluiting van het Meer als thans, te beschouwen als het meest met water bezwaarde en voor de ontlasting minst gunstig gelegen gedeelte van geheel Rhijnland.

Er is thans sprake van een nieuw te stichten stoomgemaal, ter ontlasting van de Gouwe naar den IJssel. Daar hierdoor eenige polders in beteren toestand zouden geraken dan zij ooit gekend hebben, schijnt de billijkheid te eischen, dat zij ook in de kosten van zoodanige verbetering deelen.

Heeft de verkleinde boezem in sommige opzigten zijne nadeelen, zoo worden deze wel opgewogen door het voordeel van het spoediger afloopen van het water, dat een gevolg is van de verbeterde uitlozing op de Noordzee en op het IJ. Werd vroeger het hooge winterwater soms tot laat in het voorjaar in het Meer opgehouden, zoo ondergaat thans de waterstand dikwijls in weinig dagen eene aanmerkelijke verlaging, tot groot voordeel voor de boezemlanden, die weleer weken achtereen onder water bleven staan.

Het bovenstaande zal wel voldoende zijn om aan te toonen, dat er meer gronden zijn tot het toejuichen van de gebezigde middelen, dan tot het terugwenschen van den vroegeren staat van zaken.

Wat er gebeuren moge, zoo is teruggaan op den ingeslagen weg, al mogten eenigen dit wenschelijk achten, volstrekt onmogelijk. Mist men sommige voordeelen, die eigenaardig aan den vroegeren staat van zaken verbonden waren, andere belangrijke voordeelen zijn verkregen, en een dreigend gevaar is voor altijd geweken.

— Te Rotterdam is ll. Zondag den 16den een telegraphisch berigt uit de Oostenrijksche haven Triëst aan de Adriatische zee, ontvangen, van twee dagen te voren, 's namiddags te half zes, waarbij tijdingen gegeven werden uit Batavia tot den 27sten Januarij. Alles was rustig en er was niets bijzonders voorgevallen. De koffijoogst bij particulieren was minder voordeelig. Te Batavia waren aangekomen de schepen Europa, Kapt. Keus, Erasmus, Kapt. Scharper en Laurens Koster, Kapt. Kleve van Rotterdam, en Mary Goddard, Kapt. Koens van Schiedam.

— De benoemde Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië, de Heer Duymaer van Twist, heeft, vergezeld van zijne Echtgenoot en gevolg, den 15den van Deventer over Arnhem, Berlijn, Weenen, Triëst, enz., de reis naar Oost-Indië aangenomen.

— Dezer dagen zijn twee beroemde buitenlandsche geleerden aan de wetenschap ontvallen, namelijk de Hoogleeraar in de natuurkundige wetenschappen Hans Christian Oersted, te Kopenhagen, die het electro-magnetismus aan het licht bragt en zich door velerlei belangrijke nasporingen beroemd maakte, en de stichter was der Polytechnische School en der Maatschappij van Natuurkundige Wetenschappen, na eene kortstondige ziekte, in den ouderdom van 74 jaren, en de Hoogleeraar in de oude letterkunde te Berlijn Carl Lachmann, na een langdurig lijden ten gevolge van het afzetten van een zijner voeten in den ouderdom van 58 jaren, van welke hij 33 jaren met roem aan de Hoogeschool aldaar onderwees.

's GRAVENHAGE, 17 Maart.

Het examen van Adspirant-Diplomaten, waartoe zich twee Candidaten hadden aangegeven, heeft dezen uitslag gehad, dat er een' is toegelaten.

— De Heer Auguste Davezac, die, met slechts kleine tusschenpoozen, van 1829 tot 1850, de Vereenigde Staten bij ons hof had vertegenwoordigd, en toen naar zijn vaderland terugkeerde is den 15den Februarij ll., naauwelijks eene maand na zijne terugkomst te New-York, in 71-jarigen ouderdom, na kortstondige ongesteldheid overleden.

— Volgens de *Amst. Cour.* zou een der leden van de Tweede Kamer bezig zijn met de zamenstelling van een nieuw ontwerp van wet op de regterlijke organisatie.

— Heden hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voortgezet het onderzoek van het ontwerp der Gemeentewet, waarmede zij ook morgen zullen voortgaan.

GOUDA, 17 Maart.

Tusschen het Collegie van Kerkvoogden der Herv. gemeente en het Stedelijk Bestuur, is uitspraak gedaan over zekeren eisch van eerstgenoemd collegie waarbij de uitkeering werd gevorderd van *f* 11,200, wegens schadeloosstelling van het gemis van het regt van begraven van Febr. 1846 tot Oct. 1850, of *f* 200 's maands, tegen welke vordering het Stadsbestuur verklaard heeft zich niet te verzetten, maar de uitspraak over te laten aan de Arrond.-Regtbank te Rotterdam.

Het regt is gegrond op zekeren Giftbrief van 14 Oct. 1482 door Schout, Burgemeester, Schepenen en Vroedschap van Gouda aan *Kerkmeesteren te Gouda*, voor *kerkenbehoef*, waarbij ten eeuwigen dage het regt van begraven is gegund en gegeven. »Zoodat Kerkmeesteren der *St. Janskerk* te Gouda immer in het bezit zijn geweest van dat regt, en daarin uitdrukkelijk bevestigd door een besluit van den Raad der stad Gouda van 18 Febr. 1800, krachtens art. 6 der additionele artikelen der staatsregeling van 1798 genomen; en in 1827 is bepaald, dat het begraven in de kerken met 1° Jan. 1829 moest ophouden.

Dat dienvolgens het Stedelijk Bestuur met Kerkvoogden heeft onderhandeld en het bedrag van de te gevene schadevergoeding bij onderling goedvinden is bepaald, op eene jaarlijksche uitkeering van *f* 2400.

Dat bij besluit van den Raad der Stad, van 12 Junij 1829, is bepaald, 1°. aan Kerkvoogden der St. Janskerk, ter zake van het te lijden verlies bij het ophouden met begraven in de kerken, eene jaarlijksche schadevergoeding toe te staan van *f* 2400; en 2°. in te gaan met den dag, waarop het begraven binnen de kerk zou ophouden.

Dat dit is opgehouden in November 1832.

Dat, sedert genoemden dag aan Kerkvoogden *f* 200 's maands is uitbetaald, tot Februarij 1846. *Doch dat sedert dien tijd* niet meer de volle *f* 2400 's jaars is uitbetaald; ten gevolge eener *ministerieele resolutie*, volgens welke voortaan *alleen* zou worden uitbetaald de *opbrengst* der nieuwe begraafplaatsen *volgens het tarief;* die door een *verminderd* tarief, aanmerkelijk was afgenomen.

Dat de *erkende* nalatigheid van het bestuur blijkbaar geen anderen grond heeft, dan het verbod in de aangehaalde *Ministeriële Resolutie.*

Dat door de overgelegde bescheiden bevestigd wordt, dat reeds in 1482 het regt van begraven, of toen genaamd *grafmakerschap met al zijn behooren*, door de toenmalige Regering der stad Gouda, ten eeuwigen dage in eigendom is afgestaan aan *Kerkmeesteren te Gouda*, ten behoeve der kerk; dat genoemd regt is verbleven bepaaldelijk aan de Kerkmeesters der *St. Janskerk* aldaar, en nadat, tijdens de reformatie *die* kerk in bezit en gebruik was overgegaan aan de Hervormde gemeente, bij voortduring, ongestoord en openbaar is bezeten en uitgeoefend door Kerkmeesters of Kerkvoogden van die gemeente, die in den eigendom der kerk meer uitdrukkelijk en uitsluitend zijn bevestigd in den jare 1800.

In welke zaak, naar aanleiding van de bovengenoemde overwegingen, die bij het vonnis in 't breede zijn uiteengezet, het Stedelijk bestuur is veroordeeld om aan het eischende Collegie te betalen de somma van *f* 11,200, met veroordeeling in de kosten.

TILBURG, 14 Maart.

Naar men verneemt is de Stedelijke regering alhier met de Commissie ter vereffening der nalatenschap van wijlen Z. M. Willem II, overeengekomen, de kavallerie kaserne met al hetgeen daartoe behoort, benevens een exercitieplein, ter grootte van circa 30 bunders, alle tot de nalatenschap van wijlen Z. M. behoorende, ten behoeve der stad in eigendom over te nemen.

WAALWIJK, 15 Maart.

Als een zeldzaam voorbeeld van getrouwe en krachtvolle ambtsverrigting bij hoogen ouderdom, strekke het volgende. De Wel-Edele Heer J. C. van Nimwegen, een achtenswaardig grijsaard van ruim 86 jaren, hield gisteren avond in zijne betrekking van openbaar Notaris alhier (welke betrekking hij sedert November 1791 bekleedt), de openbare verpachting van eenige landerijen, toebehoorende aan de Diakonie der Hervormde gemeente alhier, en deed dit met zooveel naauwkeurigheid, dat men zoude gemeend hebben een jeugdig Notaris zijne ambtspligten te zien vervullen. (*N. Rott. Cour.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 14 Maart.

Gisteren hebben de beraadslagingen over de tweede lezing der bill betrekkelijk het aannemen van zekere kerkelijke titels, eenen aanvang genomen. Onderscheiden leden bestreden of verdedigden de voordragt, op vroeger reeds ontwikkelde gronden. Onder de verdedigers behoorde Sir Robert Peel (de zoon van den steeds betreurden grooten staatsman van dien naam), die voor het eerst optrad en wiens rede, waarin hij zich als een warm

voorstander der leer en der regten van de Engelsche kerk deed kennen, met vele teekenen van bijval werd aangehoord. De voortzetting der beraadslaging, waaraan de Ministers tot dusverre geen deel hebben genomen, werd bepaald op den 17den dezer.

— Er zullen vier orgels van buitengewone grootte in de gaanderijen van het paleis der tentoonstelling worden opgerigt, waarvan een, naar men wil in grootte en zwaarte van toongeluid, het orgel te Haarlem zal overtreffen.

Naar mate men het tijdstip voor de opening bepaald nadert, vermeerderen levendigheid en beweging in het gebouw allerwege; in de volgende week zullen er tienduizend werklieden in dienst worden gesteld om de werkzaamheden te voltooijen.

Reeds zijn er eenige salons geopend waarin de personen wier tegenwoordigheid in het gebouw noodzakelijk is, ververschingen kunnen gebruiken.

— Nogmaals zal de echtgenoot van Sir J. Franklin een schip uitrusten, ten einde naar de vermiste vaartuigen in Prins-Regents-inlet onderzoek te doen. Ook zal de Regering eene zware stoomboot naar Barrow-straat zenden, om zich in gemeenschap te stellen met Kapitein Austin, en de zich nog in de Noordpool-zee aanwezige schepen herwaarts over te brengen.

— Te Southampton worden troepen ingescheept naar de Kaap de Goede Hoop.

BELGIE.

BRUSSEL, 16 Maart.

De Bisschop van Luik, de Hoog-Eerw. Heer van Bommel, is den 14den dezer alhier aangekomen en spoedig weder vertrokken, om zijne reis naar Rome voort te zetten.

— De aandeelhouders van den Luxemburgschen spoorweg, die sedert lang ontworpen doch wegens gebrek aan fondsen en andere hindernissen nog naauwelijks begonnen is, hebben Woensdag jl. te Londen eene vergadering gehouden. De handelstand van Antwerpen heeft verklaard, dat die weg het eenige middel is om België te houden op de hoogte waarop het zich sedert 1835 geplaatst heeft door den aanleg eener onkostbare gemeenschap tusschen den Duitschen Rhijn en de Noordzee. Het bestuur der onderneming verklaarde berigten te hebben ontvangen, dat het Groothertogdom Luxemburg, Pruissen, Baden, Wurtemberg en Beijeren gezind zijn om dadelijk de aanschietende spoorweglijnen door te trekken, terwijl Oostenrijk daarop alleen wacht om eene lijn van de Beijersche grens naar de Adriatische Zee aan te leggen.

De tegenwoordige weg van Keulen over Berlijn en Weenen naar Triëst, is 1600 mijlen lang; over Luxemburg zal die weg een derde korter zijn.

De reeds aangelegde werken der maatschappij worden goed onderhouden; zij hebben in waarde gewonnen door de opening der spoorweglijn van Namen naar Luik; ook het kanaal van de Ourthe heeft, naar het bestuur meende, in belangrijkheid gewonnen, en zou, zoo de Belgische Regering hare beloften houdt, kunnen worden in verband gebragt met de haven van Antwerpen en die van Rotterdam.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Maart.

De Regering heeft de Nationale Garde te Straatsburg ontbonden; dit besluit is aldaar zeer rustig ontvangen, doch terstond hebben de Maire en twee zijner adjuncten hun ontslag genomen. De ontwapening heeft in de meeste orde plaats gehad.

— Er heeft thans eene drukke briefwisseling plaats tusschen het Ministerie van Buitenlandsche Zaken en het Kabinet van Madrid betreffende de regeling der Spaansche schuld. De Fransche regering moet na eenige aarzeling eindelijk besloten hebben de Engelsche commissie te ondersteunen.

— Met den handel en de nijverheid is het in den laatsten tijd minder gunstig gesteld. De meeste fabrieken waren genoodzaakt een aantal arbeiders af te danken, nadat de voorwerpen voor de Londensche tentoonstelling vervaardigd waren. In de fabrieksteden staat de handel thans bijna stil; voortdurend ontvangt men desbetreffende klagten uit Rouaan, Elboeuf, Mulhousen, Lyon en St. Etienne.

— Een Engelsch speculant laat thans binnen deze hoofdstad vervaardigen een ontzagchelijk groot hotel, waarvan de verschillende deelen naar Londen zullen worden gezonden, om daar op het een of ander plein te worden opgezet, even als eene kermistent. Het hotel zal o. a. 190 kamers bevatten en eene eetzaal, waarin 200 personen zullen kunnen plaats nemen.

— Den 11den dezer was het 533 jaren geleden, dat de laatste Grootmeester der Tempelridders Jacob Molay, door de H. Inquisitie, die hem van ketterij beschuldigde, levend alhier werd verbrand. In weerwil der vele vervolgingen, welke deze Orde moest doorstaan, heeft zij zich van eeuw tot eeuw tot op den huidigen dag staande gehouden, en den 11den dezer had in de straat Nôtre-Dame des Victoires de jaarlijksche vergadering tot ontvangst der nieuwe leden plaats.

— Te Colmar is eene uitgebreide fabriek door de vlammen verteerd. 800 à 900 arbeiders zijn daardoor tijdelijk van hun bestaan beroofd.

BADEN.

MANNHEIM, 14 Maart.

Het wemelt alhier sedert eenige dagen van landverhuizers, die op kosten der Regering naar Amerika vervoerd worden. Het zijn de ingezetenen van drie verarmde dorpen, en bestaan uit meer dan 300 personen. Heden worden zij in een groot vaartuig, door de sleepboot Stad Mannheim N°. 2, naar de Nederlanden gesleept, waar zij zich naar de plaats hunner bestemming zullen inschepen.

Gisteren zijn mede van hier een 50-tal Wurtemburgsche landverhuizers den Rijn afgezakt.

FRANKFORT.

15 Maart.

De leening van 1,500,000 fr. welke de Munt-Commissie wil sluiten, zal tot hervorming van het muntwezen dienen. De toewijzing zal den 31sten plaats hebben; de rente bedraagt 3½ pCt., en de terugbetaling zal in Maart 1852 plaats hebben.

— Het protest tegen de intreding der geheele Oostenrijksche monarchie in den Duitschen Bond, is door het Weener Kabinet eenvoudig ter zijde gelegd.

RUSLAND.

De Generaals Zawodowski, Raszpil en Serediakow hebben drie gelukkige togten tegen de Kaukasische bergbewoners ondernomen. Daarop had Schamil-Bey tegen het einde van November uit de Czeczina en Dagestan eene aanzienlijke krijgsmagt bijeengetrokken, een deel derzelve voor het Russische fort Kurin gelaten en eene poging gedaan om met zijn hoofdcorps Axai en Osman-Jurt te overrompelen; waarbij hij echter door den Overste Majdel aangetast en met een aanzienlijk verlies aan dooden, gekwetsten en paarden teruggeslagen was. Den 4den, 8sten en 11den December waren de Kaukasiers op nieuw in onderscheiden gevechten bij Abin en de Labinskische linie verslagen.

— De opbrengst van koper in de mijnen beliep in 1860 220,000 pud, waarvan de helft naar het buitenland is uitgevoerd.

— De Poolsche romanschrijver Graaf H. Rzewuski, heeft van Prins Paskewitsch verlof verkregen tot het uitgeven van een te Warschau te verschijnen staatkundig dagblad, hetwelk ten titel zal voeren: *Dziennik Warszawski* (dagblad van Warschau).

— In de Russische dagbladen is een belangrijke verkoop aangekondigd, namelijk van de stad Tulzcyn, vroeger de zetel der Potocki's, eene van de voornaamste Poolsche familien en zetel van den in de laatste jaren der republiek bekenden Szczesny Potocky. De verkoopprijs van die stad wordt op 168,000 Z. R. gesteld.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN,

Gehad het verzoek van P. VAN DOUREN, Mr. Timmerman, wonende alhier, strekkende tot bekoming der vereischte vergunning, om in het Huis, staande en gelegen in de Koesteeg, Wijk VI, N°. 549, eene *Smidse* te doen stellen.

Gelet op Zr. Ms. besluit van den 31sten Januarij 1824, rakende vergunningen ter oprigting van sommige Fabrijken en Trafijken;

Brengen bij deze ter kennis van alle daarbij belanghebbenden, dat tot het hooren der Eigenaars en Bewoners van de naastbijgelegene of belendende Panden, ten opzigte der Informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd op het Raadhuis dezer Stad, op Donderdag den 20sten dezer, des middags ten twaalf ure; zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen opgemeld verzoek op dien tijd in te brengen, terwijl bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden, zich tegen de inwilliging van hetzelve niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DU RIEU,

LEYDEN, 13 Maart 1851. Ter ordonnantie van dezelve,
V. PUTTKAMMER.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat van den Heer Controleur der Directe Belastingen is ontvangen een Aanvullings-Kohier voor de Belasting op het Personeel, dienst 1850 en 1851, hetwelk op den 7den dezer maand is executoir verklaard, en op heden aan den Heer Ontvanger verzonden.

DU RIEU.

LEYDEN, 17 Maart 1851. Ter ordonnantie van dezelve,
V. PUTTKAMMER.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen bij deze ter kennis van de Ingezetenen dezer Stad, dat, ingevolge Art. 11 en 12 der Kieswet, elk Inwoner van het Kiesdistrict bevoegd is tegen de vastgestelde lijsten van Kiezers voor de Tweede Kamer en voor de Provinciale Staten bezwaren in te dienen, wanneer daarop 1°. zijn naam of die van een ander niet of niet behoorlijk voorkomt en 2°. de naam van iemand, die, hetzij één of meer der in de Kiezers gevorderde vereischten mist of uitgesloten is, hetzij op de Kiezerslijst eener andere gemeente staat, is gebragt, — mits deze bezwaren bij verzoekschrift, door de noodige bewijsstukken gestaafd, vóór den 28sten dezer maand aan den Gemeenteraad worden ingediend; — terwijl ingevolge Art. 36 der genoemde wet, de bezwaar- en verzoekschriften enz. zijn vrij van zegel.

DU RIEU.

LEYDEN, 17 Maart 1851. Ter ordonnantie van dezelve,
V. PUTTKAMMER.

313de Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

5de Trekking. No. 4465 een prijs van *f* 1,000.
6de » No. 2921 een prijs van *f* 1,000.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed ten onzen huize, onze geliefde Vader JOHANNES HENDRIK KIEWIT, in den ouderdom van 68 jaren.

LEYDEN, 15 Maart 1851.

H. ZAALBERG.
E. H. ZAALBERG,
Geb. KIEWIT.

Heden overleed mijne hartelijk geliefde jongste Dochter, CATHARINA ANNA FRANCISCA, bijna 6 jaren oud.

LEYDEN, 17 Maart 1851. Wed. COEBERGH.

Eenige Kennisgeving.

KOSTELOOS.

Bij exploit van mij Ondergeteekende, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, van den 14den Maart 1851, is AARTJE DENEKAMP, Echtgenoote van DAVID MAARTEN KUYVENHOVEN, wonende te dezer Stede op de Garenmarkt, **Gedagvaard**, om te compareren op Dingsdag den 25sten Maart 1851, des Voormiddags ten *elf* ure, voor de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, zitting houdende op het Raadhuis aldaar, ten einde te hooren concluderen tot Ontbinding van het Huwelijk, tusschen haar en voormelden D. M. KUYVENHOVEN bestaande, en zulks ter zake van *Kwaadwillige Verlating*.

J. GREEVE, *Deurwaarder*.

KOSTELOOS.

AANKONDIGING.

Uit een exploit gedaan door mij Ondergeteekende, CORNELIS KAREL BIEGMAN, *Deurwaarder* bij de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, den vijftienden Maart 1851, zijnde behoorlijk geregistreerd, blijkt, dat JANNETJE (zich ook noemende JANSJE) VERHOOG, zonder beroep, Echtgenoot van JOHANNES BETTUS MADER, wonende te *Leyden* in de Kliksteeg, Wijk II, No. 454a, aan denzelven haar Echtgenoot heeft doen beteekenen een Vonnis, gewezen door gemelde Regtbank den vijf en twintigsten Februarij 1851, behoorlijk geregistreerd, en bij welk Vonnis het Huwelijk tusschen haar en denzelven haren Echtgenoot bestaande door *Echtscheiding* is *ontbonden*.

Geschiedende deze Aankondiging ter voldoening aan art. 4, no. 7, 3de lid van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

Voor uittreksel deugdelijk verklaard door mij,
C. K. BIEGMAN, *Deurwaarder*.

Mren REGENTEN DER HUISZITTEN- EN DIACONIE ARMEN alhier betuigen bij deze hunnen opregten dank voor de milde giften bij de laatstgehoudene Collecte, bij welke gelegenheid het weder duidelijk is gebleken, dat de bekende liefdadigheid hunner geachte Stadgenooten in geenen deele is verflaauwd; — zij voegen hierbij gaarne hunne erkentelijkheid zoo wel aan het bestuur der Leydsche Liedertafel: *de Avondster*, als aan allen welke tot de opluistering van het plaats gehad hebbende Zangersfeest medewerkten, voor de ontvangene som van *f* 208.29, ten behoeve hunner Armen.

Mren Regenten voorn.
LEYDEN, 18 Maart 1851. W. VERKOUW, *President*.
H. VISSER, *Loco Secretaris*.

De DEELHEBBERS in de Societeit **de Grofsmederij** te *Leyden*, worden uitgenoodigd om op Woensdag den 26sten Maart 1851, des namiddags ten één ure te compareren in het Stads Locaal op de Breedestraat, aldaar, ten einde, ingevolge Art. 17 der Statuten, aan te hooren **het Verslag van den staat der Societeit**; liggende de **Balans** ter Visie voor Deelhebbers aan het Bureau der Grofsmederij, van heden af, van des voormiddags 10 tot des namiddags ten 2 ure.

A. LIBRECHT LEZWIJN,
LEYDEN, 12 Maart 1851. *Secretaris*.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement*, aan den Burg, te *Leyden*, op Zaturdag den 22sten Maart 1851, bij Opveiling, en op Zaturdag den 29sten Maart 1851, bij Afslag, beide dagen des Avonds ten 7 ure, van een SPEELTUIN, bebouwd met twee welingerigte Vertrekken en Keuken, smaakvol aangelegd en met Vruchtboomen beplant, gelegen even buiten de Rhijnsburgsche poort der Stad *Leyden*, in de Haverzak-Laan, uitkomende op den Heereweg, uitzigt hebbende op het Stations-Gebouw, den Straatweg, benevens Landgezigt, geteekend No. 20.

Welk Perceel dadelijk in gebruik kan worden aanvaard, en bezigtigd daags vóór en op den dag der Veiling en Afslag; terwijl nadere informatiën te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris D. N. ROSKES, te *Leyden*.

VERKOOPING VAN WERKHOUT.

Op Vrijdag den 21sten Maart 1851, des morgens ten 10 ure, aan de Haven alhier, voornamelijk bestaande in: EIKEN PLATEN, RIBBEN, PLANKEN en SCHALEN, ESSCHEN PLATEN, BRANDHOUT en verdere Houtwaren meer.

Heden Namiddag ten 4 ure,

Vervolg der Verkooping van BOEK- EN PLAATWERKEN, bij C. C. VAN DER HOEK, te *Leyden*, zijnde het gedeelte der Kunsten en Wetenschappen; Schei-, Genees-, Heel- en Verloskunde; Natuurkunde en Natuurlijke Historie, waaronder vele belangrijke BOTANISCHE WERKEN voorkomen; de ANATOMISCHE PRAEPARATEN, bij welke nog gevoegd zijn 24 Flesschen met Praeparaten op Liquor., zullende in het *begin* van den middag geveild worden.

Donderdag Namiddag, Grieksche en Latijnsche Schrijvers, Dichtkunde, Fraaije Letteren en Mengelwerken, een groot gedeelte dezer Werken is fraai gebonden.

Genezing van een zwerend been, door de Pillen en Zalf van Holloway.

De Heer JOHN OLIVE in Gelon te Port Philip, heeft in den Melbourne Morning Herald onder dagteekening van den 22sten Junij 1849, het volgende doen bekend maken: Sedert drie jaren was ik lijdende aan een zwerend been, en de beste heel- en geneeskundige middelen in Melbourne en van Diemensland die ik gebruikte, bleven zonder goed gevolg, toen ik hoorde verhalen van de bewonderenswaardige genezingen door de *Pillen* van HOLLOWAY in deze landen. Ik besloot dus daarvan gebruik te maken, en mij stiptelijk gedragende naar de daarbij gegevene voorschriften, had ik het genoegen binnen weinig tijds mijn been genezen te zien. (Was get.) JOHN OLIVE.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23,50.
Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 17 Maart.

		Laagst Koers.	Hoogst Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	57	$57\frac{3}{16}$	57
Dito Certificaten	» 3 »	$67\frac{1}{4}$	$67\frac{1}{2}$	$67\frac{3}{8}$
Dito dito	» 4 »	$88\frac{1}{4}$	$88\frac{5}{16}$	$88\frac{1}{4}$
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$ »	$88\frac{7}{8}$	—	—
Handelmaatschappij	» $4\frac{1}{2}$ »	$107\frac{3}{8}$	$107\frac{1}{2}$	$107\frac{3}{8}$
O. I. Leening	» 4 »	$87\frac{1}{2}$	$87\frac{9}{16}$	$87\frac{1}{2}$
Dito Holl. Spoorweg	»	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Haarlemmermeer	» 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	105	—	—
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	$103\frac{5}{8}$	$103\frac{3}{4}$	$103\frac{5}{8}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	—	—	—
Dito 1840	» 4 »	$87\frac{1}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4 »	$86\frac{1}{2}$	—	—
Dito dito Nieuwe	» 4 »	$86\frac{1}{8}$	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	—	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	$64\frac{7}{8}$	—	—
POLEN, Obligatiën	» 4 »	77	—	—
Dito Aandeelen met Loten	fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835	» 500 »	$145\frac{1}{2}$	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5 pCt.	$13\frac{3}{8}$	$13\frac{1}{2}$	$13\frac{3}{8}$
Dito dito Onbep. Stukken	» 5 »	$13\frac{1}{4}$	$13\frac{7}{16}$	—
Dito Obligatiën	» 3 »	$38\frac{1}{2}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3 »	$33\frac{3}{16}$	—	—
Coupons Ardoins		$8\frac{9}{16}$	$8\frac{3}{4}$	$8\frac{9}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5 »	79	—	—
Dito	» 4 »	—	—	—
Dito Metall.	» 5 »	$69\frac{3}{4}$	$70\frac{1}{8}$	—
Dito Nieuwe	» 5 »	$77\frac{1}{2}$	$77\frac{3}{4}$	$77\frac{15}{16}$
Dito 1847	» $2\frac{1}{2}$ »	$37\frac{3}{4}$	$37\frac{13}{16}$	—
BELGIE, Banc.	» $2\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$ »	$47\frac{1}{2}$	—	—
BRAZILIE, 1824 200 £	» 5 »	$89\frac{1}{2}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	» 5 »	$36\frac{1}{2}$	—	—
Dito dito	» 4 »	$35\frac{1}{2}$	$35\frac{9}{16}$	$35\frac{9}{16}$
VENEZUELA,	» 3 »	$31\frac{1}{4}$	$31\frac{3}{8}$	—
MEXICO,	» 5 »	$32\frac{5}{8}$	$32\frac{11}{16}$	$32\frac{5}{8}$
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Napels Cert. bij L. en R., 5 pCt. 90.

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.65 à 70.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.